

AKCINĖ BENDROVĖ „ORLEN LIETUVA“

PATVIRTINTA

Kokybės, aplinkosaugos ir
saugos darbe direktoriaus

2024 m. gegužės 29 d.
įsakymu Nr. TV1(1.2-1)-2024-0254

DARBUOTOJŲ SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA BDS-4 DARBO ĮRENGINIŲ PRIEŽIŪRA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

Instrukcijos paskirtis ir taikymas

1. Darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijos BDS-4 Darbo įrenginių priežiūra (toliau – Instrukcija) paskirtis – nustatyti darbo įrenginių priežiūros reikalavimus, siekiant užtikrinti saugų ir patikimą darbo įrenginių naudojimą Akcinėje bendrovėje „ORLEN Lietuva“ (toliau – Bendrovė).

2. Ši Instrukcija taikoma visiems Bendrovės darbuotojams bei kai tai numatyta tarp rangovo (toliau – Rangovas) ir Bendrovės sudarytoje rangos (paslaugų) sutartyje – Rangovo darbuotojams, kurių veikla susijusi su darbo įrenginių priežiūra bei naudojimu Bendrovėje.

3. Darbo įrenginių, kurių priežiūrą ir naudojimą reglamentuoja Lietuvos Respublikos (toliau – LR) teisės aktai ir / ar Bendrovės norminiai dokumentai, apžiūroms, patikroms, jų atlikimo periodiškumui bei ženklinimui apie atliktą patikrą taikomos šių dokumentų nuostatos.

II. NUORODOS

4. Instrukcija parengta atsižvelgiant į šių aktualios redakcijos dokumentų nuostatas:

4.1. Darbo įrenginių naudojimo bendrieji nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos Socialinės apsaugos ir darbo ministro;

4.2. Techninis reglamentas „Mašinų sauga“, patvirtintas Lietuvos Respublikos Socialinės apsaugos ir darbo ministro;

4.3. PKN ORLEN S.A. standartas S7 „Įrankių ir mechanizmų pritaikymas saugiam darbui veikiančiuose įrenginiuose“.

III. SĄVOKOS IR APIBRĖŽTYS

5. Šioje Instrukcijoje vartojami terminai ir apibrėžtys:

Darbo įrenginiai – darbų atlikimui naudojama įranga ir mechanizmai.

Įrangai priskiriami – nešiojami elektriniai, akumuliatoriniai ir pneumatiniai įrankiai (gręžtuvai, suktuvai, šlifuočiai ir kt.), nešiojami įrankiai su vidaus degimo varikliais (trimeriai, grandininiai pjūklai ir kt.) bei dirbtuvių įranga (metalo apdirbimo staklės, įvairios paskirties presai ir kt.).

Mechanizmams priskiriami – šakiniai ir teleskopiniai krautuvai, ekskavatoriai, elektros generatoriai, oro kompresoriai ir kiti mobilūs mechanizmai.

Darbo įrenginių priežiūra – darbo įrenginių apžiūrų ir patikrų vykdymas siekiant užtikrinti saugų ir patikimą įrenginių naudojimą.

Darbo įrenginių apžiūra – darbo įrenginio naudotojo atliekama darbo įrenginio apžiūra siekiant įsitikinti, kad naudojamas įrenginys yra saugus ir nekelia pavojaus.

Darbo įrenginių patikra – kompetentingo asmens atliekama darbo įrenginio patikra siekiant priimti sprendimą dėl įrenginio tinkamumo tolesniam saugiam naudojimui bei įforminti tai patvirtinančius dokumentus.

Darbo įrenginio naudotojas – Bendrovės ar Rangovo darbuotojas, naudojantis darbo įrenginį darbo užduočių atlikimui.

Darbo įrenginio valdytojas – Bendrovės padalinio vadovas, Rangovo vadovas ar kitas darbuotojas, kuriam priskirtas darbo įrenginys ir pareiginiuose nuostatuose nustatyta atsakomybė už darbo įrenginio saugą ir patikimą naudojimą.

Kompetentingas asmuo – darbuotojas, kuris turi pakankamai žinių apie tikrinamą darbo įrenginį, įskaitant jo valdymo ir priežiūros metodus. Bendrovėje – darbo įrenginio valdytojas, arba įrengimų priežiūros ir remonto direktoriui pavaldus darbuotojas, kuriam įrengimų priežiūros ir remonto direktoriaus pavadojo arba vyriausiojo mechaniko potvarkiu pavesta organizuoti ir koordinuoti tinkamą darbų atlikimą vykdant atitinkamo padalinio darbo įrenginių priežiūrą ir remontą, arba tam tikslui samdomas rangovas.

Įrenginio EB atitikties deklaracija – gamintojo išduodamas dokumentas, patvirtinantis, kad prieš įrenginiui patenkant į rinką pagal atitinkamo techninio reglamento nustatytas sąlygas atliktos reikiamos atitikties įvertinimo procedūros ir įrenginys yra saugus naudoti.

IV. PAREIGOS IR ATSAKOMYBĖ

6. Darbo įrenginio valdytojas privalo:

6.1. Užtikrinti jam priskirtų darbo įrenginių priežiūrą pagal šios Instrukcijos, LR teisės aktų ir Bendrovės norminių dokumentų reikalavimus įskaitant darbo įrenginių apskaitą bei darbo įrenginių apžiūrų, patikrų ir ženklavimo organizavimą;

6.2. Organizuoti darbo įrenginių naudotojų supažindinimą su darbo įrenginių naudojimo ir priežiūros instrukcijomis ir (jei reikalinga) apmokymą;

6.3. Užtikrinti, kad darbo įrenginys nebūtų naudojamas, jei jis neturi atitikties deklaracijos ir CE ženklavimo bei tai patvirtinančių dokumentų, naudojimo ir priežiūros instrukcijos, neatlikta įrenginio patikra ar patikros metu buvo nustatyta, kad įrenginys yra netinkamas tolesniam saugiam naudojimui.

7. Darbo įrenginio naudotojas privalo:

7.1. Pagal šios Instrukcijos reikalavimus prieš naudojimą atlikti darbo įrenginio apžiūrą ir kai reikalinga, įforminti apžiūros rezultatus;

7.2. Informuoti darbo įrenginio valdytoją apie pastebėtus trūkumus, jį paženklininti šios Instrukcijos 6 priede nurodytu žymekliu ir pašalinti netinkamą naudoti darbo įrenginį iš darbo vietos;

7.3. Darbo įrenginį naudoti tik pagal paskirtį, eksploataavimo instrukcijoje jam nustatytais metodais ir būdais.

8. **Kompetentingas asmuo privalo** užtikrinti jam priskirtų darbo įrenginių patikrą ir ženklimą pagal šios Instrukcijos reikalavimus.

V. BENDRIEJI REIKALAVIMAI

9. Draudžiama naudoti darbo įrenginius, kurie neturi EB atitikties deklaracijos ir nėra paženklininti CE ženklu, nebent jie būtų patobulinti taip, kad atitiktų Darbo įrenginių naudojimo bendrųjų nuostatų [4.1] 1 priede nurodytiems minimaliems reikalavimams. Darbo įrenginio valdytojas turi organizuoti tokių įrenginių atitikties vertinimą. Nustačius neatitiktį šiems reikalavimams, įrenginys turi būti atitinkamai patobulintas ir pakartotinai atliktas atitikties vertinimas. Jei tokie patobulinimai negalimi, įrenginio naudojimas turi būti uždraustas. Sprendimas dėl įrenginio naudojimo turi būti įformintas įrenginio atitikties vertinimo protokolu.

10. Įsigyjant naujus darbo įrenginius užsakovas turi pareikalauti, kad tiekėjas kartu su kitais įrenginio dokumentais pateiktų įrenginio EB atitikties deklaraciją, CE ženklimą patvirtinančius dokumentus bei įrenginio naudojimo ir priežiūros instrukciją lietuvių kalba.

11. Bendrovės darbo įrenginių naudojimo instrukcijos turi būti lietuvių kalba, Rangovo – naudotojų suprantama kalba.

VI. DARBO ĮRENGINIŲ APSKAITA

12. Bendrovės padaliniuose turi būti vykdoma darbo įrenginių apskaita, sudarant jų popierinius ar elektroninius sąrašus (toliau – sąrašas). Rangovas turi turėti darbo įrenginių, su kuriais atlieka darbus Bendrovės teritorijoje, sąrašus.

13. Sąraše turi būti nurodytas darbo įrenginio tipas, markė (modelis), identifikavimo numeris (eilės, gamintojo suteiktas ar inventorinis numeris), eksploatavimo pradžios data (jei žinoma), patikros periodiškumas. Pavyzdinė darbo įrenginių sąrašo forma pateikta šios instrukcijos 1 priede.

VII. DARBO ĮRENGINIŲ APŽIŪRA IR PATIKRA

14. Darbo įrenginio apžiūra turi būti atliekama prieš kiekvieną įrenginio naudojimą, vadovaujantis šios Instrukcijos 3 priede (atliekant įrangos apžiūrą) ir 4 priede (atliekant mechanizmų apžiūrą) pateiktais kontroliniais klausimais bei darbo įrenginio eksploatavimo instrukcijoje įrenginio apžiūrai nustatytais reikalavimais.

15. Mechanizmo apžiūros rezultatai turi būti registruojami apžiūros žurnale (šios Instrukcijos 2 priedas) ir saugomi darbo vietoje kartu su mechanizmu. Įrangos apžiūros rezultatų registruoti nereikia.

16. Įrangos patikra turi būti atliekama ne rečiau kaip kartą per 12 mėnesių, mechanizmų patikra – ne rečiau kaip kartą per ketvirtį. Įrangai, kuri naudojama tik tam tikru metų laiku (pvz., trimeriai), patikra turi būti atliekama prieš sezono pradžią. Naujai įsigytiems darbo įrenginiams patikra turi būti atliekama prieš pradedant juos naudoti.

17. Darbo įrenginio patikros rezultatai turi būti įforminami ataskaitoje. Pavyzdinė įrangos patikros ataskaitos forma pateikta šios Instrukcijos 3 priede. Pavyzdinė mechanizmo patikros ataskaitos forma pateikta šios Instrukcijos 4 priede.

18. Galiojančios darbo įrenginio patikros ataskaitos turi būti saugomos pas darbo įrenginio valdytoją. Rangovas galiojančias darbo įrenginių, su kuriais atlieka darbus Bendrovės teritorijoje, sąrašus ir patikros ataskaitas (ar jų kopijas) turi turėti Bendrovės teritorijoje laikinai įsirengtose ar užimamose patalpose.

19. Jei darbo įrenginio apžiūros ar patikros metu nustatoma, kad darbo įrenginys neatitinka saugos reikalavimų arba darbo įrenginys sugedo ar buvo kitaip pažeistas darbų atlikimo metu, jis nedelsiant turi būti pašalintas iš darbo vietos.

VIII. DARBO ĮRENGINIŲ ŽENKLINIMAS

20. Atlikus darbo įrenginio patikrą, ant jo turi būti pritvirtintas (užklijuotas) aiškiai įskaitomas patikros žymeklis, kuriame turi būti nurodytas darbo įrenginio identifikavimo numeris ir pažymėtas patikros galiojimas (metai ir mėnuo) (šios Instrukcijos 5 priedas). Darbo įrenginį leidžiama naudoti iki žymeklyje pažymėtų atitinkamų metų mėnesio pradžios.

21. Netinkami darbo įrenginiai turi būti paženklinėti šios Instrukcijos 6 priede nurodytu žymekliu, draudžiančiu naudoti darbo įrenginį.

22. Darbo įrenginių ženklavimui, atlikus darbo įrenginio patikrą, Rangovas gali naudoti Rangovo įmonėje nustatytos formos žymeklius bei turėti Rangovo įmonėje nustatytos formos darbo įrenginio patikros atlikimą įrodančius dokumentus.

23. Ant darbo įrenginio turi būti gamintojo nustatyti ir aiškiai matomi saugos ir sveikatos ženklai. Ženklavimas turi nurodyti darbo įrenginio esmines charakteristikas, galimus pavojus naudotojui ir kitiems asmenims, draudžiamus veiksmus ar panaudojimo būdus. Ženklavimui tapus sunkiai suprantamu ar jo nelikus, darbo įrenginio valdytojas privalo organizuoti ženklavimo atnaujinimą.

IX. DARBUOTOJŲ MOKYMAS

24. Darbo įrenginių naudotojai turi būti apmokyti LR teisės aktuose nustatyta tvarka ir darbų atlikimo vietoje turėti galiojančius tai patvirtinančius dokumentus.

25. Darbo įrenginių naudotojai turi būti supažindinti su kiekvieno tipo darbo įrenginio gamintojo pateikta naudojimo instrukcija bei jiems privalomomis žinoti šios Instrukcijos nuostatomis. Tai turi būti įforminama Bendrovės ar Rangovo vidaus dokumentuose nustatyta tvarka.

X. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

26. Už šios Instrukcijos periodinės peržiūros ir atnaujinimo organizavimą, kai tai reikalinga, atsakingas Bendrovės kokybės, aplinkosaugos ir saugos darbe direktorius.

XI. PRIEDAI

- 1 priedas** – Darbo įrenginių sąrašo forma.
- 2 priedas** – Mechanizmo apžiūros žurnalo forma.
- 3 priedas** – Įrangos patikros ataskaitos forma.
- 4 priedas** – Mechanizmo patikros ataskaitos forma.
- 5 priedas** – Darbo įrenginio patikros žymeklio pavyzdys.
- 6 priedas** – Netinkamų naudoti darbo įrenginių žymeklio pavyzdys.

Parengė
Kontrolės ir prevencijos grupės vadovas
Egidijus Luomanas

DARBO ĮRENGINIŲ SĄRAŠAS

Padalinys _____

Darbo įrenginių tipas _____

Darbo įrenginys	Markė (modelis)	Identifikavimo Nr.	Eksplotavimo pradžios data	Patikros periodiškumas	Eksplotavimo pabaigos data

MECHANIZMO APŽIŪROS ŽURNALAS

(padalinio pavadinimas)

Mechanizmo pavadinimas, identifikavimo Nr. _____

Data	Apžiūros rezultatai	Apžiūrą atliko	
		V., Pavardė	Parašas

ĮRANGOS PATIKROS ATASKAITA

(padalinio pavadinimas)

Įrangos pavadinimas, identifikavimo Nr. _____

Patikros data _____

Kontroliniai klausimai	Taip	Ne	Netaikoma
Ar nepasibaigęs tikrinimo, bandymo, matavimų terminas, ar yra saugos ženklai?			
Ar yra visi apsauginiai gaubtai, ar jie nepažeisti, nesuskilę ir patikimai pritvirtinti?			
Ar besisukančios/judančios dalys tvarkingos, neturi neleistino laisvumo, nėra neįprastos vibracijos, triukšmo ir pan.?			
Ar kabeliai mechaniškai nepažeisti, ar tvarkingi kištukai?			
Ar tvarkingi ir ar funkcionuoja įjungimo/išjungimo ir reguliuojantys įtaisai?			
Ar nėra deformuotų konstrukcinių dalių?			
Ar patikimai funkcionuoja keičiamų elementų (grąžtų, abrazyvinių diskų ir kt.) tvirtinimo įtaisai?			
Ar tuščioje eigoje nėra dūmų, izoliacijos degimo kvapo?			
Ar nėra techninių skysčių (tepalų) praleidimų?			
Ar tvarkingas įžeminimo prijungimo įtaisas?			
Kita (pagal gamintojo rekomendacijas)			
Kita (pagal gamintojo rekomendacijas)			

Tikrinimo išvada _____

Sekančios patikros data _____

Patikrą atliko _____

(pareigos, vardas, pavardė, parašas)

MECHANIZMO PATIKROS ATASKAITA

(padalinio pavadinimas)

Mechanizmo pavadinimas, identifikavimo Nr. _____

Patikros data _____

Kontroliniai klausimai	Taip	Ne	Netaikoma
Ar valdymo įranga tvarkinga, užrašai gerai matomi ir įskaitomi?			
Ar tvarkingi ir funkcionuoja įjungimo/išjungimo ar reguliuojantys įtaisai?			
Ar tvarkingi įtaisai, apsaugantys nuo pašalinių asmenų pasinaudojimo mašinomis galimybės?			
Ar tvarkingi apšvietimo ir signalizacijos įtaisai?			
Ar besisukančios/judančios dalys tinkamai izoliuotos, ar gaubtų ir kitų apsauginių įtaisų negalima nuimti be įrankių, kai tai numatyta gamintojo?			
Ar nėra padarytų bet kokių savavališkų konstrukcinių pakeitimų?			
Ar patikimai veikia stabdymo įtaisai?			
Ar patikimai veikia avarinio stabdymo/blokavimo sistemos, ribotuvas?			
Ar elektros instaliacija atitinka reikalavimus, ar tvarkingi mechanizmų įžeminimo įrenginiai (jei numatyta)?			
Ar nėra techninių skysčių praleidimų (degalų, tepalų, hidraulinių skysčių ir t.t.)?			
Ar tvarkingi mechanizmo aptarnavimo aikštelių aptvarai, kopėčios (jei numatyta)?			
Ar nėra deformuotų konstrukcinių dalių?			
Kita (pagal gamintojo rekomendacijas)			
Kita (pagal gamintojo rekomendacijas)			

Tikrinimo išvada _____

Sekančios patikros data _____

Patikrą atliko _____

(pareigos, vardas, pavardė, parašas)

Darbo įrenginio patikros žymeklio pavyzdys

PATIKRINTA

ID Nr.

LEIDŽIAMA NAUDOTI IKI:

Metai

2024	2025	2026	2027

Mėnuo

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Netinkamų naudoti darbo įrenginių žymeklio pavyzdys

Žymeklio pirma pusė

Žymeklio antra pusė

